

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

PEEGIE

blijspel in drie bedrijven

door

Willem Putman (Jean du Parc)

Naar motieven uit het gelijknamige volksboek van Willem Denys

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2011

Nr.991

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *PEEGIE* op te voeren moet de naam van auteur *WILLEM PUTMAN* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1981 Toneelfonds J. Janssens
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ROLVERDELING

Knuppel :
Savatte :
Seva :
Kapelaan :
Bakovia :
Sissen :
Pee :
Octavietje :
Koster :
Schelewip :
Miel :
Tanite :
Peegie :
Zuster Sofie :
Moeder Overste :
Gusten Oliebrood :
Antnette :
Kellner :
Korsette :
Bediende :
Controleur :
Notaris :

EERSTE BEDRIJF

Eerste tafereel.

Uit het woonhuis rechts van de toeschouwers treden Savatte en Knuppel naar buiten.

Knuppel : Ik ben gekomen, opdat ge me geroepen hebt, Savatte. Ik laat nooit op me wachten.

Savatte : Neen g', Knuppel. Ge doet me wel eens peinzen op Pietje de Dood. Naar die moeten wij niet eens roepen; die komt altemets lijk een dief in de nacht.

Knuppel : Allo, toe, zo ver zijn we nog niet. Savatte - op verre na nog niet.

Savatte : Ba ba... Er is één ding in 't leven Knuppel, dat serieus is - en dat is oud worden. 'k Heb nooit gepeinsd dat ik dat zo permentelijk ging aanvoelen.

Knuppel : Stel u daarboven... en houd uw couragie vast. Savatte is toch de strafste kerel van de Nieuwmarkt?

Savatte : Geweest, Knuppel! Geweest! Maar als Knuppel komt spreken van een "attakskie"...

Knuppel : Een mogelijk attakske, Savatte. Dat kan toch elkendeen van onze leeftijd voorkomen...

Savatte : Er was een tijd dat ik u daarvoor vierkant zou uitgelachen hebben, Knuppel. Attakskies? Ik zag ze nog niet staan. Maar er is nu iets veranderd... rond mij... en in mij. Wilt ge geloven, Knuppel - gij, die de strafste kwakzalver zijt van uren in 't ronde - wilt ge geloven dat 'k er al serieus opgepeinsd heb eens bij 'n echte docteur te gaan. Ja, zover is 't met mij gekomen. Dat is oud worden, vent.

Knuppel : Doe het in Godsnaam niet, vriend. 'n Echte docteur, beng? Maar dat is de zekerheid van een nakende dood.

Savatte : 'k Weet het. Maar ik voel wat ik voel. Dood gaan, dat is in mijn ogen: de pastoor, de docteur en de notaris. Dat is de drievuldigheid waarmee wij op de wereld af te rekenen hebben. Daarachter komt de andere Drievuldigheid, de heilige!

Knuppel : Oei, oei, oei! Is dat 'n klein beetje suffen, Savatte? 'k Heb nog nooit 'n leurder alzo horen klappen.

Savatte : Ik ben geen leurder als veel andere, Knuppel, gij weet het wel. Bovendien, kleiner ze niet, de leurders. Als ik mijn leven overkijk, van triem tot triem, word ik gewaar dat ik veel commercie heb gedaan, dat ik veel aan de man heb gebracht zoals de leurders dat alleen maar kunnen - maar 'k heb ook veel vergaard, Knuppel, van triem tot triem veel wijsheid opgedaan, veel mensenkennis, veel gezond verstand. Nee, Knuppel, wij leurders, wij zijn geen slechte mensen.

Knuppel : Die dat zou durven zeggen, Savatte, die sla ik de kop in.

Savatte : Nu dat 'k Pietje de Dood voel naderen...

Knuppel : Allo kom.

Savatte : 't Doet, 't doet. Nu zie 'k dat klaarder en dieper in. En ik maak mij gereed voor de grote triem, de laatste - 't einde en 't begin. Met de pastoor is dat al in orde. Paterke Nolf heeft over mijn leven 'n groot kruis gemaakt. Hoe zei hij dat ook weer? "We zijn allemaal leurders, die de triem doen naar de Hemel. Maar Ons Heer kunnen we geen appels voor citroenen verkopen." Dat's juist. 'n Zilveren mens, dat paterke. 'n Herte lijkt 'n koekebrood en 'n brede mouw. Met 'n redelijke penitentie kwam ik er van af, maar 'k heb hem mild bedacht in de offerblok van Sinte Gerardus. Iedereen moet leven, de paters en de Heiligen ook. Zelfs de doc-teurs, de echte en de valse. Knuppel, gij pepert uw rekening-en ook niet. Pak nog 'n druppel. (hij roept) Seva!

Inmiddels hebben beiden plaats genomen, ieder op een stoel, die voor het geveltje staat, met een klein tafeltje. Na de roep van Savatte, verschijnt Seva dadelijk in de deuropening, rechts.

Seva : Ehwel, ehwel, ga je heel 't gebuurte thope schreeuwen?

Savatte : Seva, mijn alderliefste, Knuppel heeft mij weer verse couragie ingepompt. Breng ons 'n druppel. Hij heeft hem dubbel en dik verdiend.

Seva : Gij? 'n Druppel? Ie staat hier al gereed, beng. 'k Ging hem u juist brengen... En maakt er voor de rest van uw dagen maar uw gedacht van! (en ze zet hem een glas youghourt voor)

Savatte : (schaterlach) Ha! Ha! Ha! Hoe heten ze dat drankske alweer? 't Is 'n naam, die 'n Nieuwmarkter niet eens kan uitspreken.

Seva : (kordaat) Yoghourt.

Savatte : Yoghourt? Milledju...

Seva : Ze het hem, Knuppel. Is dat geen gezonde drank?

Knuppel : Zonder twijfel gezond, Seva. Dat is iets dat we nog niet lang uitgevonden hebben. De Bulgaarse boeren drinken dat al over drie eeuwen ver - en ze worden daar haast allemaal, zonder toeten of blazen, honderd jaar oud.

Savatte : Allé, mijn flodderkie, zoude gij met mij willen gestraft zijn, tot dat 'k honderd jaar oud word?

Seva : 'k Heb u al één keer 't leven gered - en 'k wil het nog 'n keer proberen.

Savatte : Ja, dat 's waar. Die keer achter de laatste kermis. 'k Had 't dan verre g'had. Maar 't was dan toch nog geheel anders. 'k Voelde wel dat 'k nog niet aan 't endeke trok. Ja, ja, dan kon daar nog yoghurt bij te pas komen; dat kon toen nog bate bijbrengen. Maar nu? (hij schuddebolt) Wat is uw gedacht, Knuppel? Kan 'n druppel mij nog dere doen?

Knuppel : Hm... niet veel. Niet als g'hem pakt in mijn gezelschap.

Savatte : Hoor je dat, Sevatje? Mijn herknobbeltie? Bestel ons maar seffens, kind - en drink die yoghurt maar zelf uit; 't is beter voor 't mensdom dat gij honderd jaar oud wordt dan ik.

Seva : O, gij onverbeterlijke zuiplap, aan u is toch geen klappen! (af rechts)

Savatte : Neen't. (hij grinnikt) Aan mij is er geen klappen. Nooit geweest, en toch... hoe verandert 'n mens? De dood... (hij richt zich op) De dood is een curieus ding, Knuppel. Ik kan nu nog op mijn benen staan. Nu nog, dat attakskie is daar nog niet - maar 't komt. 't Doet, 't doet, wind daar nu toch geen doekskes meer om, Knuppel. En laat mij dat nog eens gewaar worden, die glorie van op uw benen te kunnen staan, vast en gespierd, en rond te lopen, wrij, uw eigen gang, al naar uw goesting. En met uw armen te kunnen molenwieken en uw tonge te kunnen roeren, al naar uw goesting. En ge wéét dat dat niet lang meer kan blijven duren; ge wéét het.

Knuppel : 'k Heb u toch al 'n keer genezen, Savatte; dat kunt ge toch niet afstrijden.

Savatte : (afwijzend gebaar) Ja ja, maar dat was 'n kermisziekte - puur van overdaad in't drinken en in't plezier. Wat voor een naam gaf docteur Smetje daaraan? Weet gij het nog, Seva?

- Seva : (die uit het huis treedt met twee glazen op schenkbord)
Maar al te goed.'t Dreinst nog in mijn oren,Entwat van
elexir,rhum en theemens.
- Savatte : Ja,juist.
- Knuppel : (gewichtig) Delirium tremens.
- Seva : Bij Sinte Gerardus,ie-had al zijn derms uitgespogen.
- Savatte : Saucissen,vrouwmens,saucissen die op mijn maag waren
blijven liggen.
- Seva : En 'n hele sulle bloed.
- Savatte : Bourgogne,meiske,rode wijn die met de jenever gekappeld
was.
- Seva : Ha ha,hoor hem!Nu kan hij 'n grote mond opzetten,he Knup-
pel? Gij weet ook nog wel hoe hij daar lag te kermen!
" 'k Ga dood, 'k ga dood!" En als ik hem de gewijde keerse
wilde geven,sloeg hij ze weg,waar ze maar vliegen wilde.
De duivel zat hem al halveling in 't lijf - en had ik
hem 't wijwaterpotje niet in zijn gezicht gekletst....!
- Savatte : Ja ja,zwijg maar liever;'k krijg er weer de koude bibber
van.Enne... (hij strekt zijn armen uit) 'k Voel de kracht
uit mijn benen weggaan.Mijn ogen schemeren.'n Attakskie,
Knuppel... dat begint zeker met de ogen?... Help mij,Se-
va.Zie je,braaf schaap,van als 't een beetje hapert,kan
ik u alweer niet missen.
- Seva helpt hem terug op zijn stoel.
- Knuppel : Ge moogt u vooral niet opwinden,Savatte.Pak die druppel
vast.Drink traag.Met maat en smaak.
- Savatte drinkt.
- Seva : (schuddebolt)... De nagel van mijn doodskist....
- Savatte : (smekt) Hm... 'k wilde dat mijn doodskist met zulke nagels
toegeslagen was; 'k zou mij nog 'n keer ommekeren van
deugd - alleen al van de reuk.
- Knuppel : Jenever kan 'n deugdelijke medicijn zijn,vriend.Maar
zwicht u voor overdaad.
- Savatte : (drinkt nog eens) Ja,overdaad?... Als ik mij goed bepeins,
zal overdaad wel mijn grootste zonde geweest zijn.'k Heb
het aan paterke Nolf gebiecht - maar 't braaf paterke
verstond:overspel.'t Is een beetje doof:'t is daarom dat
't zoveel biechtelingen heeft onder de Nieuwmarkters."Nec,
Eerwaardigaard," zei ik alzo,"voor overspel,daar ben ik
al lang te oud voor."

Savatte : "Dat is 'n zonde, die zo'n beetje van zelf verslijt; wij kunnen daar nu ten hoogste nog 'n keer van klappen..."
 (hij drinkt zijn borrel leeg) 'k Heb het altijd gezeid en ik zeg het nog: 't is lijk 'n engelke dat in uw kelepist. Dat zal daar nogal wat geven, hé Knuppel? Want 't zijn daar veel engelkes! Allé, Seva, peins maar dat ge ook 'n engel zijt en vul ze nog 'n keer!

Seva : (met een blik op Knuppel) Jamaar?

Knuppel : (goedgunstig) Twee kan geen kwaad. Twee is geen overdaad.

Seva af, rechts, met de ledige glazen.

Savatte : (even namijmerend) ... Overdaad?... Overdaad, wanneer begint dat? Overdaad en bedrog, in ons leven in dat de dubbele struikelsteen, geloof ik. En als ge jong zijt en nog verre van ziekte en dood, dan gaat het zo moeilijk om die lijn te trekken. Tussen commercie en bedrog... tussen plezier en overdaad... Die keer, achter de laatste kermis, die keer van dat elixer-spel... Hoe heet dat ook weer, Knuppel?

Knuppel : Delirium tremens.

Savatte : Juist. Wel, dat was overdaad. M'n zinke, 'k lag daar lijn aan mijn beddebak vastgenageld - maar 'k zag het allemaal zo klaar. Curieus, elkendeen zegt: hij ligt daar van zijn sus. En toch ziet ge en ondervindt ge alles zo scherp, zo ongenadig scherp; 't is of ze met vliemen in uw ogen prikken. En ge onthoudt het - dat is 't curieuze, ge onthoudt het! Al wat ge nuchter meegemaakt hebt, vergeet ge. Maar dat, dat zatte, dat zotte, dat elixer-tremens, dat onthoudt ge. (licht voorover gebogen, voor zich uitkijken) Rondom mij, grote cirkels, die in 't wilde schijverden en daarin duivels, zwarte duivels die vochten en beten in elkaar oren en steerten. Lucifer in 't midden; hij danste lijk 'n zot op twee aaneengevlochten duivelssteerten. En in die dans kwam hij altijd maar naderbij getroppeld, ging-ie te scharreling op 't voeteinde zitten met zijn blote bokkebillen en zwaaide over mij zijn rode mantel die vuur en vlam werd. 't Begon al te branden dat er was; de vlammen lekten mijn kaken - en ik maar schruwelen! 't Moet zeker dan geweest zijn, dat Seva mij met wijwater besprenkelde - want 't werd in één keer anders. De vlammen waaiden lijk weg.

Savatte : En ik lag daar weer uitgestrekt op mijn bed, zonder ver-roeren, al in wijwater en zweet, mijn ogen starling op 't plafond, waar dat 'k een schromelijk grote vledermuize zag rondfladderen, met gloeiende ogen die op mij neerscho-ten. Maar dat was mij minder straf dan die vlammede Luci-fer. 'k Wist dat dat maar 'n toverheks was, verkleed in vogel. 'k Rechtte mij op en 'k sloeg haar van mij af met 'n vuistslag die op de muur neerbonkte zodat 't bloed er uit spetterde. (hij is opgestaan en mijmert verder zijn verhaal) Bloed, warm rood bloed gutste op de muur uit het herte van 'n kleine kabouter, waarin de vleermuize gedu-rig wild en met grote slagen haar klauwen en haar scherpe bek sloeg. Brrr. 't Verging al in bloed, erger nog dan de vlamme... (hij dempt zijn stem) Maar dan gebeurde het. Zachtekes zacht ik Treezegie naderen en rozen uitstrooi-en die goed roken. De zoete geur joeg mijn angst weg. 'k Voelde 't zelf. En 'k hoorde mijn eigen verdroogde lippen fezezen : Sinte... Sinte Theresia... (hij staat daar, als in vervoering, met wijdopen armen die hij langzaam dicht plooit in een biddend gebaar. Dan ineens schijnt hij uit zijn vervoering wakker te schieten en vraagt nuchter) Hoe vindt ge mijn vertellinge, Knuppel? Heb ik het weer zitten?

Knuppel : Ik hoor vooral dat ge 'n brave Christelijke vent zijt, Sa-vatte. Maar steek die dingen uit uw hoofd, vriend. Ik geloof niet dat het goed is dat ge daar nog aan terugdenkt.

Savatte : 't Doet, 't doet. Want hoe erg het ook was, 'k wist toch dat het niet het einde was. Nog niet. Maar nu... nu wel. Als ik in de donkere lig op diezelfde beddebak, en 'k durf mijn ogen sluiten... lang... dan zie ik Pietje de Dood zelf. Maar ik ben niet benauwd meer... neen 'k... 'k ga hem niet uit de weg... (gebaar van zijn hand, alsof hij al dat nare wilde wegwijsen: een vreemde lach glijdt over zijn gelaat) Enne... En weet ge dat nog, Knuppel? Weet ge dat nog van uw remedie? 'k Had Smetje de docteur, uit de kamer weggevloekt - want 'k zag toen nog maar dat 'k in 'n hospitaal terecht gekomen was. En zonder dat 'k het wist, had Smetje mijn billen vul gestekt met zijn speite: mijn gat was lijk een versijp. Maar ik moest Knuppel heb-ben!

Savatte : 'k Zie u daar nog binnenkomen met al uw kruisgebeden en met dat "stoksgie", weet ge 't nog, Knuppel? - dat strafste stoksgie, dat er entwaar bestaat. Alleen aan uw beste vrienden wildet gij dat mirakuleus stoksgie geven. Als uw eigen wijf peerdeslecht was, had ze 't niet gekregen - 'k hoor het u nog zeggen. En ikke (hij lacht smakelijk), ik met dat stoksgie tussen mijn vingers, op mijn blote knieën en in mijn vliegende vendel... drie keer 'n kruisgebed... Zuster Louise, die mijn friko bracht, kwam d'r op, verschoot haar dood, liet het al op de grond vallen en vluchtte weg, de armen omhoog, al roepende dat ze 'n verschijninge gezien had. Ha ha ha... dat stoksgie... dat heilig, gewijd stoksgie...

Knuppel : Ja, 't is alzo dat 'k het kwijt geraakt ben. 't Was 'n echte relekwie... en 'n straffe.

Seva : (in de deur, met twee druppels) Wat is mij dat? Speelt-ie nu stommen ambacht?

Want Savatte is op zijn knieën rondgekropen.

Savatte : Neen 'k, Seva, mijn herteduiveke. 'k Lees 'n kruisgebed... voor uw zielezaligheid.

Seva : Lees maar kruisgebeden voor uw eigen. G'hebt het meer nodig dan ik.

Savatte : (staat op) O engel, die mij lafenis brengt! 't Is waar, ge zijt al zalig op aarde. Geef hier. 'k Zal mijn ogen toedoen en peinzen dat 'k in de Hemel ben. Santé, Knuppel!

Knuppel tikt en drinkt.

Savatte : (smekt wantrouwig) Hm... Engel Seva, moet ik aan bedrog geloven? Bedrog in de Hemel zelf? Proef, Knuppel. En zeg mij wat dat is.

Knuppel : (proeft) Weet ge 't niet?

Savatte : Neen 'k. M'n zinke, dat's iets dat 'k niet ken, dat 'k nog nooit gedronken heb. Sjamais!

Knuppel : 't Is water.

Savatte : Water? Dedju...! (tot Seva) Hê-je de duivel in? Wilt ge mij dan vergeven?

Seva : 't Is voor uw welzijn, Savatte.

Savatte : Mijn welzijn? Water, mijn welzijn? Water!! Dat is iets om uw voeten in te wassen of om u in te versmoren! Maak u weg, helse teef! (gooit haar het water in het gezicht)

Savatte : G'hebt mijn hele leven verpest.Laat mij in vrede sterven!
Seva huilerig af.

Savatte : Kom,Knuppel,we gaan liever naar d'helle.Of beter,nog zo ver niet.We vinden echte jenever bij Sçhelewip,hier rechtover.

Knuppel : Nee,Savatte.We gaan dat niet doen.Zet u daar rustig neer. 'k Heb aan uw manieren ook al wel kunnen zien,dat ge met één druppel genoeg hebt gehad.En geloof mij,vriend,Seva heeft geen ongelijk.

Savatte : (ineens stiller,met mildere stem) Ba neen 'z. In de grond is dat juist,Knuppel.Seva heeft geen ongelijk.En als ik eerlijk en oprecht wil zijn,Seva heeft nooit ongelijk gehad. (hij zit weer neer) Misschien alleen maar op dit éne punt:z'heeft mij geren gezien,h'r leven lang.En dat heb ik nooit verdiend;daarin had ze ongelijk,Seva... (hij monkelt stil voor zich heen) 'k Heb ze niet gewild.Maar 'k moet er bij voegen:'k heb er nooit achter gevraagd. (zijn hand glijdt over 't tafeltje tot aan Knuppels mouw) Zie je,Knuppel,gij charlatan bij de grafie Gods,dat is juist het curieuze van mijn tegenwoordige toestand.Ik heb geen stoksgie meer nodig.'k Ga er niet om vragen - en gij gaat het mij niet eens meer geven...

Knuppel : Ik heb het niet meer.'t Was een bijzondere relekwie... 'n Straffe...

Savatte : Niet meer nodig,Knuppel.(Savatte raapt zijn spullen bijeen en gaat zijn paraplu toedoen) 't Is nu geen kwestie van "elexier" meer. Savatte tast in 't ronde en voelt de beenderige hand van Pietje de Dood,die wenkt. Dat maakt mij rustig,Knuppel.Dat doet geen zeer meer.Dat laat mij kalm en stille klappen,bijkans in 't schoon Vlaams, gelijk in Zeeland.En dat doet mij terugdenken,over heel mijn leven kijken,stille en gedwee... laat mij klappen... Laat mij klappen en naar mij zelf luisteren.Dan weet ik het allemaal beter... Mijn leven?...

Knuppel : Vermoeit ge u niet te veel,Savatte?

Savatte : Neen'k.Dat klappen doet mij deugd,verlicht mij,verlost mij.Terugdenken,Knuppel - were kijken over al dat voorbij is,heel stillekes en vol devotie,lijk in een kerk - dat is de laatste triem.En wat vind ik dan,Knuppel?Wat vind ik dan in de rest van heel dat leven,dat blijft zingen.?

Savatte : Ja, 't Is lijk 'n liedje - hier in mijn binnenste. In dat leeg herte, dat altijd zo schromelijk leeg is geweest. Wat vind ik daar, Knuppel? (hij slaat op zijn borst) Niets. In 't geheel niets. 'k Heb geen vrouw gehad, geen thuis, geen kind. Niets... (hij laat zijn hand over zijn voorhoofd glijden) Geen vrouw, Seva? Zonder dat ik er ooit om vroeg, heeft ze mijne vloer gedweild, mijn afwas gedaan, en mijn kousen gestopt. Ze was altijd rond mij en z'hing mij de keel uit. Geen vrouw. Ze was zelfs geen maarte. 'k Had niet eens het plezier van haar te betalen...

Hij zet zijn leeg glas even aan zijn mond. Knuppel biedt hem het zijne aan.

Savatte : Nee, Knuppel. 't Is precies of ik het al g'had heb. 'k Heb dat nog gehoord, dat peinzen, deure-peinzen, lijk of ik nu doe dat dat also iets is lijk alcohol, die stillekes in uw binnenste sijpelt, druppel na druppel - en u al zo dronken maakt als echte jenever. (hij waggelt weer overeind) Wat zei 'k ook weer, Knuppel? Niets. Mijn leven? Niets. Geen wijf. Geen liefde. Geen zeer. Want ze zeggen dat liefde zeer doet en dat ze daarom juist aan 't leven zin geeft. (hij wankelt even naar het midden toe) Geen huis. 'k Heb twaalf huizen, Knuppel. Gij moogt dat wel weten en dat zal nogal 'n bons geven, als de notaris dat ooit eens voorleest uit mijn testament: 'k moet 't nog maken. Twaalf huizen Knuppel. Maar geen thuis. Nievers, waar ik ooit gezegd heb: hier woon ik, hier blijf ik, hier wil ik doodgaan en van hieruit naar 't kerkeputje. Nee, noch voor, noch achter de triem, geen thuis, geen gezelligheid. 'k Was overal lijk in een statie, ongezellig, nors, tureluurs... met rondom mij 't gevloek van mensen die hun patiënte verloren en 't gefluit van treins die te laat kwamen. (hij gaat op de trede hurken, rechts van het middenplan) 'k Liet ze dikwijls wegrijden, de treins, zonder mij. En in mijn broekzak zammelde mijn hand met de gewonnen goudstukskes. Maar wat moest ik er mee doen? Huizen kopen? Geen thuis. Liefde kopen? 'k Wist maar al te goed dat dat niet ging - omdat liefde iets is, waar ge met geen geld van de wereld aangeraakt. Mij zat zuipen? Ja, dàt... 't Enig plezier dat ik vanzeleven gekend heb... en dat ik nu moet uitboeten...

Savatte : (zijn stem wordt stiller, malser) En wat zei 'k dan nog, Knuppel?... Knuppel, hoort ge mij nog?

Knuppel verroert zich niet. Het licht rechtstaat. Alles wordt donker. Alleen de neergehurkte Savatte zit in een blauwe lichtcirkel.

Savatte : Wat was dat derde, dat 'k gemist heb in mijn leeg leven? Het derde... en misschien wel het voornaamste... 'n kind... Geen kind, heb ik gezegd, 'n Leven zonder kind. Het dorre, donkere leven van Savatte.

Lichtcirkel wordt geleidelijk roze, later helrood.

Hier ontspint zich voor het eerst het Peegie motief - een heimelijke zachte melodie, een teder liefdeliedje -

Savatte : Maar nee... luister nog 'n moment. Ge moogt dan gaan en morgen terugkeren, Knuppel; vergeet het niet. Maar luister nu nog 'n klein momentje, want mijn ogen worden moe en mijn droge lippen verstijven, lijk vervrozen. 't Wordt zo ellendig koud rond mij - maar van binnen gloei ik.

De melodie zwelt aan.

Savatte : 'n Kind? Ik durf denken: wèl 'n kind. Aan u mag ik dat zeggen, Knuppel. Wèl 'n kind. Niet mijn kind... maar 'n kind dat ik geren gezien heb lijk of het mijn kind was. 'n Kind dat nu lijk 'n klad gespreid ligt over mijn laatste dagen... mijn laatste uren... Peegie... (heel zacht) Peegie... (nu fluisterend) Gij weet het, Knuppel, ze weten 't allemaal... maar ze weten 't niet genoeg. Daaraan te kunnen peinzen, dat is 't geluk van mijn oude dag, van mijn laatste asemen. Want 't wordt lastig, man, dat asemen... en dat klappen... Maar ik heb alleen dat, dat klein beetje, dat groot klein beetje: 't leven van Peegie, het kind, het jongetje, de flinke kerel, de pronte leurder waarin ik mij zelf zie voortleven. Want het leven vergaat niet. Het leven vergaat niet... Als ge dicht bij Pietje de Dood staat weet ge dat. Het leven vergaat niet...

(Stilte) - De Peegie-melodie smelt weg in een vaag geruis van orgelmuziek.

Een stem in de ruimte : (spreekt luid, een tikje plechtig, als van iemand die voorleest uit een oud boek)
Het was op een stemmige Septemberavond...

Savatte heeft zijn hoofd in zijn handen geploft. Hij denkt wat de stem luidop zegt. Even nog beurt hij het hoofd op en fluistert:

Savatte : Ga je weg, Knuppel? Vergeet het niet van morgen were te komen... morgen... 't zal nodig zijn...

Knuppel is opgerezen, glijdt over het donker toneel als een schim, verdwijnt geruisloos, links.

De stem : (herhaalt) Het was op een stemmige Septemberavond, dat het mevrouw Tanite behaagde ter wereld te brengen in al zijn glorie, zonder haar, zonder tanden, zonder fatsoen en al lelijk doen : "Peegie" van de Nieuwmarkt, een rasechte en waardige afstammeling van Cyper, stamvader van deze vroe- de gemeente. Het kwam op de wereld met een dorstige lever en een gezouten maag. Pee den ouden, zijn vader, bekeek met onverholen trots de wasmande, waarin zijn pasgeboren spruit lag te spartelen en de oneindigheid scheen toe te lachen en te bedanken, omdat het op de Nieuwmarkt gearri- veerd was. Al de vrienden en de kennissen zaten er rond, rond Tanite's bedsponde, deze grote familiegebeurtenis te bekouten. Het mansvolk dronk Schiedam en 't vrouwvolk knabbelde suikerbollen. De moeder pronkte:

Stem van: 't Zijn de eerste dat 't ventje gedraaid hê, goedne en Tanite zelve, lange en fijne, witte en zosne met amandelnotjies in.

Stem van: We gaan 't binnen een dag of twee doen dopen...

Pee

Tweede tafereel

Inmiddels is rechts bescheiden een bediende verschenen, gekleed in blauwe overall, en plaatst in hoek rechts tussen de zijdecor en het middenplan, een paal met daarboven op het beeld van de Heilige Gerardus. Onder het beeld prijkt duidelijk zijn naam. En voor het beeld is er een kaars geplant.

Savatte krijgt van de bediende een lucifertje en steekt de kaars aan. Onderaan het beeld laat hij geld glijden in de offerblok. Intussen zwelt de orgelmuziek aan. Savatte gaat weer neerhurken op de trede. De lichtcirkel rond hem taant en dooft, terwijl het doek over het middenplan zacht openschuift. Kerk-interieur. Doopvont. Nog wint de orgelmuziek aan intensiviteit, terwijl de doopplechtigheid in stilte verloopt. Zijn hierbij aanwezig: De onderpastoor, de koster, de vroedvrouw met het kind, Sissen; de peter, Bakovia; de meter, Pee den ouden; de vader.

Kapelaan : (zijn stem galmt ineens boven het orgelgeruis uit) ...
En hoe zullen we dat kindeke noemen?

Een stilte. Van nu af aan, orgelmuziek gedempt.

Bakovia : (na een aarzeling) Ba, 'k ha ik gepeinsd: Ourson.

Kapelaan : Hoe zegt ge dat?

Bakovia : Ja, Ourson, Meneer de Onderpastoor, w'hebben wij dat alzo gepeinsd. Dat past nog al goed bij onze perluut, vind ik.
En ik ben toch de meter.

Sissen : Ha ja, 't is 'n rare naam, maar ie klinkt nogal schoon.
't Moeten precies niet al gelijkige zijn.

Bakovia : 't Is dat.

Kapelaan : (kijkt boven zijn brilglazen uit, met strenge stem)
Ourson, Madame? Maar dat is geen naam. Bovendien, dat wil zeggen: berejong.

Bakovia : Dat kan wel zijn, Eerwaardige Heer, maar 'k hoor dat geren en 't klinkt schoon.

Sissen : Lijk of dat ge zegt.

Pee : (tot Sissen) Trek alzo aan 't gareel van Meneer de Onderpastoor niet, Sissen; ge gaat hem nog omver doen vallen met kwispel en al.

Bakovia : Ssst. 't Is hier te zwijgen, Pee.

Kapelaan : Maar dat gaat toch niet, Madame. Nog eens, Ourson, dat is geen naam. Misschien Ursus, van Ursula.